

ÇOCUKLAR İÇİN MÜZİK ETKİNLİKLERİ

Öğr. Gör. Ebru ULUÇAY BEKTAŞ
Öğr. Gör. Talip BEKTAŞ

ÇOCUKLAR İÇİN MÜZİK ETKİNLİKLERİ

Öğr. Gör. Ebru ULUÇAY BEKTAŞ¹

Öğr. Gör. Talip BEKTAŞ²

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi/ Sağlık Hizmetleri MYO/ Çocuk Gelişimi

² Kafkas Üniversitesi/ Sarıkamış MYO/ Çocuk Gelişimi

Çocuklar İçin Müzik Etkinlikleri
Öğr. Gör. Ebru ULUÇAY BEKTAŞ,
Öğr. Gör. Talip BEKTAŞ

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek
Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design
Baskı: Ağustos 2025
Yayıncı Sertifika No: 49837
ISBN: 978-625-5698-13-1

© Duvar Yayınları
853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir
Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com
duvarkitabevi@gmail.com

*Bu eser canımızın içi evlatlarımız;
Talip Yağız, Talip Kuzey ve Talip Poyraz BEKTAŞ'a
armağanımızdır...*

ÖNSÖZ

Çocukların en çok keyif aldığı etkinlikler, olabildiğince hareket ederek eğlendikleri müzik ve dans içeren etkinliklerdir. Bu etkinliklerde çocuklar, kendilerini ifade ederken, yaşama yönelik becerilerini katkı sağlayacak birikimler sağlarlar. Müzik etkinlikleri, çocukların beden ve zihin uyumunu gerçekleştirirken onların öğrenme kapasitelerini artırır. Bu doğrultuda kendilerini gerçekleştirmelerine katkıda bulunur. Müzik etkinlikleri, çocukları duygusal manada geliştirirken, duygularıyla başa çıkmak konusunda onlara katkıda bulunur. Bununla birlikte eğitimin her kademesindeki çocukların konuşma, düşünme, problem çözme şekilleri, sosyal, duygusal ve psikomotor gelişim özellikleri birbirinden farklıdır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen eğitim yöntemleri de çeşitlendirilmelidir. Çocukların tüm bu özelliklerini dikkate alarak başarılı bir eğitim süreci geçirebilmeleri adına, bu kitap kaleme alınmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	7
1.1. Müzik Nedir?.....	7
2. MÜZİK VE EĞİTİM.....	13
3. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİ	19
3.1. Okul Öncesi dönemde Uygulanabilecek Müzik Etkinlik Örnekleri	25
KAYNAKÇA	50

1. GİRİŞ

1.1. Müzik Nedir?

Bebek doğduğu an itibariyle seslerle tanışmaya başlar. Zamanla bebeklikten çocukluğa geçiş sürecinde bu sesle tanışma müzik ile tanışma sürecine evrilir. Çocuğun kendini gerçekleştirme sürecinin desteklenmesinde; estetik ve sanat olgularıyla tanışmasında ve çocuğun yaratıcılığının gelişmesinde müziğin etkin bir şekilde kullanılması tercih edilendir. Okul öncesi dönemde çocuğun kazanacağı her kazanım yaşamının ileriki zamanlarında ona dayanak sağlayacağı için, okul öncesi eğitimde gerçekleştirilen müzik etkinliklerinin niteliğinin ve öneminin vurgulanması oldukça önemlidir (Büyüköğenenç-Polat, 2018, s.2).

Çocuklar, müziğe doğal bir eğilim gösterirler. Anne karnındaki bebekler bile sese tepki verebilir ve doğduktan sonra annelerinin sesini ayırt edebilir (Öztürk, 2009, s. 5). Çocuklar, kendilerini çeşitli yollarla ifade etme eğilimindedirler, özellikle dil yoluyla. Bu ifade biçimlerinden biri de müziksel ifadelerdir (Kandır, 2003, s. 17). Boyd (1989, s. 2), tüm çocukların doğuştan müzikal yeteneklere sahip olduklarını ve bu yeteneklerin keşfedilmeye ve cesaretlendirilmeye ihtiyaç duyduğunu ifade etmektedir. Bu görüşlerden hareketle, müzik çocuklar için sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda temel bir ihtiyaçtır. Müzik, çocuğun gelişiminin her alanına katkı sağlamakta olup, müzikle ilgilenen ve müzik üreten bir çocuk,

başarılı olma duygusu hisseder ve bu durum özgüveninin artmasına, dolayısıyla özsaygısının güçlenmesine yol açar (Lazdauskas, 1996'dan aktaran Sığırtmaç, 2002, s. 30).

Her çocuk, şarkı söylemek, ritim tutmak ve müzik dinlemekten büyük bir haz alır. Bu nedenle, müzikal deneyimler çocukların hayatlarında evrensel ve vazgeçilmez bir olgu olarak yer alır (Mayesky, 2012, s. 397). Müzik yoluyla duygularını ifade eden çocuklar, duygusal rahatlama sağlar ve bu süreç olumsuz davranışların belirgin şekilde azalmasına katkıda bulunur (Öztürk, 2009, s. 6-7). Grup içinde şarkı söylerken, çocuk, sesini kontrol etmeyi ve birlikte uyum içinde hareket etmenin gerekliliğini öğrenir. Bir enstrüman çaldığında ise, kendi başına bir başarıya imza atmanın doyumunu yaşar; bu durum, hem duygusal gelişimini pekiştirir hem de enerjisini verimli bir şekilde yönlendirmesine olanak tanır. Ayrıca, müzik dinlerken dikkati müziğe yoğunlaşır ve diğerlerinin müzik dinlerken saygı duyması gerektiğini kavrar (Sun ve Seyrek, 1993, s. 33; Kandır, 2003, s. 17).

Müziğin, çocukların geleneksel ve kültürel bilgi birikimlerini artırıcı, bulundukları veya başka toplumların kültürel özelliklerini aktarıcı ve kültürlerarası etkileşimleri güçlendirici bir rolü vardır (Uçan, 1994, s. 13). Ayrıca, normal gelişim sürecinde, bebekler sekizinci aydan itibaren canlı ritimlere sahip müziklere karşı aktif bir şekilde tepki vermeye başlarlar. Dilin varlığını fark etmeye başladıkları bu dönemde,

müziği sadece pasif bir şekilde dinlemekle kalmaz, aynı zamanda sesli yanıtlar verirler. Dokuzuncu ayda ise, müzikle verdikleri tepkilerin niteliği belirgin şekilde artar. Bu dönemde, çocukların konuşma becerileriyle ilgili ilk çabaları ortaya çıkar ve bu durum, aynı zamanda onların müzikle olan etkileşimlerini de etkiler (Özgül, 2022, s. 38).

Okulöncesi dönemdeki çocukların kişilik gelişiminde müziğin oldukça önemli bir yeri vardır. Müzik yapma deneyimi yaşayan çocuk, bu süreçten keyif alarak öz güvenini pekiştirir. Ayrıca, birlikte şarkı söyleme, çalgı çalma ve dans etme gibi etkinlikler, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimine olumlu katkı sağlar (Akbulut, 2017, s. 8). Okulöncesi döneme yönelik tasarlanan müzik aletlerinin, çocukların kullanımına uygun şekilde olması gerekmektedir. Çalgıların sağlam yapıda olması, kolayca tutulabilmesi ve küçük parçalar içermemesi, güvenli kullanım için kritik öneme sahiptir (Mete, 2020, s. 25).

Müzik, insanlık tarihinin en değerli miraslarından biri olup, bebeklikten yetişkinliğe kadar insan hayatının her döneminde önemli bir yer tutar. Çocuklar, şarkı söylerken duygu ve düşüncelerini ifade ederek aynı zamanda sosyalleşirler (Mayesky, 2012, s. 397). Müzik, çocuğun yalnızca sosyalleşmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bilişsel gelişimini de destekler (Cross, 2001, s. 38). Kavram öğretimi ve pekiştirilmesinde müzik etkinliklerinin etkisi oldukça büyüktür (MEB, 2013, s. 48). Yapılan bir çalışmada, sadece 10 dakika

boyunca Mozart'ın müzikleri dinletilen okul öncesi dönemdeki çocukların, uzamsal algı testlerinde daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir (Rauscher vd., 1997, s. 5-7). Çocukların müziğe verdikleri tepkiler, içten ve doğal olup, bu da onların özgün yaratıcı düşünce süreçlerini ortaya çıkarır (Sığırtmaç Dikici, 2015, s. 21). Aynı şekilde, bir çocuğun yeteneklerinin gelişiminde çevresinin büyük bir rolü vardır. Uygun ortam ve koşullar sağlanmadığında, ocuk ne kadar yetenekli olursa olsun bu potansiyelini en üst düzeye çıkaramaz. Bu nedenle, okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi verilirken çevresel faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Genel olarak müziğin çocuklar üzerindeki olumlu etkilerinden bazıları ise şunlardır:

- Çocuğun duyularının gelişir ve dinlediğini duyması becerisini sağlar.
- Duyduğunu anlaması ve okuma yazmaya hazırlıkta önemli beceriler kazanır.
- şarkı söylerken cümle kalıpları, yeni kelimeler öğrenir ve bu sayede de diksiyon ve akıcı konuşma becerisi gelişir.
- Duygusal açıdan rahatlayarak olumsuz duygularından arınır.
- Arkadaşlarıyla uyum içerisinde hareket ederek disiplinli davranışlar sergiler.
- şarkı söylerken nefes alıp vermeyi kontrol altına alma becerisi kazanır (Büyükgönenç Polat, 2018: 2).

Çocuk bir enstrüman çaldığı zaman veya perküsyon çalışması yaparken küçük ve büyük kasları gelişir (Sun ve Seyrek, 1993, s. 34; Kandır, 2003, s. 17). Müziğin ritmi çocuğu hareket etmeye teşvik eder (Çalık Çetin, 2006, s. 63). Müzik eğitimine başlama yaşı yoktur, ne kadar erken başlanırsa o denli iyidir (Boyd, 1989, s. 5). Ayrıca bilinmelidir ki, müzik ile etkili iletişim kurmanın en önemli unsurlarından birisi topluluk ve işbirliği çerçevesinde yapılan orkestra-koro etkinlikleridir (Uludağ, 2021). Okul öncesi dönem, çocukların müziğe olan ilgisini arttırmak ve müzik yeteneğini ortaya çıkarmak için en iyi fırsattır. Her çocuğun okul öncesi dönemde müzik eğitimi almaya hakkı vardır (Öztürk, 2009, s. 7).

Okul öncesi eğitimde amaçlanan çocuğun müziğe olan doğal ilgisini beslemek, yeteneğini geliştirmek ve müziğin olumlu etkileriyle karşılaşmasını sağlamaktır. Bu nedenle okul öncesi eğitim öğretmeni müzikle ilgili genel kültüre, eğitim için yetecek ölçüde teknik müzik bilgisine, bildiklerini uygulamaya aktarma gücüne ve okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerine ilişkin bilgiye sahip olmalıdır (Sun ve Seyrek, 1993, s. 31-39). Yine bu dönemde müzik sevgisinin ve duyarlılığın geliştirilmesi için müziği destekleyen süreçlerin de bilinmesi önemlidir. Bu süreçler; destekleyen çevre, zengin materyaller, etkinliklerin planlanması, etkinliklere zaman ayrılması, etkinliklerin uygulanması olarak sıralanabilir (Kandır, 2003, s. 31). Bu bağlamda, okulöncesi dönemde

öğretmenlerin müzik etkinliklerini hazırlarken birtakım ilkeleri göz önünde bulundurmaları gerekir. Bu ilkelerden bazıları şunlardır: Hazırlanan müzik etkinlikleri için bir ortamın hazırlanması (U biçiminde veya etkinliğe göre farklı düzenleme), çocukların müziksel davranışlarının gözlenmesi ve dinlenmesi, uygulanacak olan müzik etkinliklerinin oluşturulması ve bu etkinlikler için uygun bir giriş hazırlanması (Kılıç-Tapu, 2020, s.3).

2. MÜZİK VE EĞİTİM

Farklı frekans ve yüksekliklerdeki seslerin ve sessizliklerin belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilmesi, bestecinin zihinsel düzlemde kurguladığı müzikal kompozisyonun somut biçimde inşa edilmesini sağlar. Bu çerçevede müzik, temel bileşenlerinin estetik ilkeler doğrultusunda organize edilmesi süreci olarak tanımlanabilir. Söz konusu organizasyon biçimleri, tarihsel bağlamda dönüşüm geçirerek her dönemde özgün bir müzik estetiği ve algısının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Çuhadar, 2016, s. 219).

Bugüne dek yapılan müzik eğitimi tanımları ve müziğin temel bileşenleri birlikte değerlendirildiğinde, müzik eğitiminin; bireyin yaşantısal süreçleri aracılığıyla, müziği oluşturan öğelerden de yararlanmak suretiyle, müziksel davranışlarında arzu edilen değişim ve gelişmeleri gerçekleştirmeye yönelik bir süreç olarak tanımlanmasının yerinde olacağı düşünülmektedir (Çuhadar, 2016, s. 221).

Müzik eğitimi, çocuğun olumlu duygusal gelişimine, okuma becerilerinin güçlenmesine ve yaratıcılığının artmasına önemli ölçüde katkıda bulunur (Yavuzer, 2004, s. 78). Çocuğun dil gelişiminde, özellikle sözlü müziklerin önemli bir rolü vardır. Çocuk, şarkı söylerken şarkı sözlerini öğrenir ve bu süreç, onun sözcük dağarcığının genişlemesine yardımcı olur. Tekerlemeler ve sayışmaların sürekli tekrarı, çocuğun daha akıcı bir şekilde

konuşmasını sağlar (Sun ve Seyrek, 1993, s. 33). Ayrıca, müzik, ses ve ritim gibi temel unsurlardan oluşur. Müzik, doğadaki tüm seslerden ve ritimlerden ilham alarak şekillenir. Bebeklerin ses ve ritimle kurduğu ilk ilişki, doğum öncesi dönemde başlar ve bu ilişki, yaşam boyu sürekli bir şekilde gelişir (Yıldız, 2019, s. 2).

Müzik eğitiminin bireyin duyuşsal ve devinişsel alanlardaki gelişimine sağladığı katkıların yanı sıra, bilişsel öğrenmeler üzerinde de anlamlı düzeyde etkili olduğu çeşitli bilimsel araştırmalarla ortaya konmuştur. Müzik eğitimi, bireyin eleştirel düşünme, problem çözme ve iş birliği yapma gibi hem akademik hem de sosyal becerilerinin gelişimini destekleyen önemli bir öğrenme süreci sunmaktadır. Öğrencilerin sembolleri anlama, bilgiyi analiz etme, sentezleme ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerileri, müzik öğretimi aracılığıyla dolaylı olarak gelişim göstermektedir. Sayılar, oranlar ve benzeri soyut kavramların, müzik eğitimi bağlamında somut örüntüler üzerinden yapılandırılması, öğrencilerin bu kavramları daha hızlı ve kalıcı biçimde anlamalarına olanak tanımaktadır. Ayrıca müzik eğitimi, el-göz koordinasyonu, ritmik farkındalık, dikkat, sembolik algı gibi çok boyutlu becerilerin gelişimini destekleyerek bilişsel, psikomotor ve duyuşsal alanlarda bütüncül bir öğrenme süreci sağlamaktadır (Şendurur ve Akgül Barış, 2002, s. 167).

Müzik, insanlık tarihi boyunca toplumları ilgilendiren çok yönlü bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. İşlevsel çeşitliliği

sayesinde bireylerin yaşamıyla sürekli etkileşim içinde olan mziğın etkisi; zaman, mekn, bireylerin eğitim düzeyi ve kültürel gelişmişlikleriyle doğru orantılı olarak farklılık göstermektedir. Başlangıçta bilimsel bir disiplin olarak ortaya çıkan müzik, zamanla sanatsal bir ifade biçimine dönüşmüştür. Bireysel düzeyde beste yapma, icra etme ve dinleme süreçleriyle her bireyin yaşamında yer alan müzik; ortak ses düzeni, birlikte alma ve söyleme, kolektif dinleme gibi yönleriyle de aileden başlayarak mahalle, köy, ile, il, bölge, ülke ve küresel boyutta toplumsal yapılar üzerinde etki yaratmaktadır. Bu bağlamda, farklı eğitim ve kültür seviyelerine sahip bireylerin oluşturduğu müzik toplulukları, mziğın etki alanını en küçük sosyal birimden başlayarak tüm dünyaya kadar genişletmektedir. Müzik, bireylerin ve toplumların ortak bir ifade aracı olarak kabul edilebilir; hatta dilsel farklılıklara rağmen insanlar arasında evrensel bir iletişim biçimi olarak işlev görmektedir. Konuşma dillerini bilmeyen bireylerin birlikte müzik dinleyebilmeleri ya da müzik icra edebilmeleri, mziğın evrensel kültürel yönünü ortaya koymaktadır. Aynı zamanda müzik, ekonomik boyutuyla da hem bireyleri hem de toplumları doğrudan ilgilendirmektedir. Beste yapımı, müzik icrası ve dinleyicilik gibi çeşitli aşamalarda ekonomik bir değer taşıyan müzik sektörü, günümüzde sanayi niteliği kazanmış bir alan haline gelmiştir. Müzik enstrümanlarının üretim ve pazarlanmasından konser organizasyonlarına, medya

kuruluşlarından (gazete, dergi, televizyon, radyo) ses ve görüntü kayıtlarına (plak, kaset, CD) kadar pek çok alan, doğrudan müzikle bağlantılı ekonomik faaliyetler sunmaktadır. Eğitim açısından değerlendirildiğinde müzik; bireyin zihinsel, bedensel ve duygusal gelişimini destekleyen çağdaş bir eğitim alanı olmasının yanı sıra, diğer tüm disiplinlerde de destekleyici bir araç olarak kullanılabilir. Tüm bu yönleri göz önünde bulundurulduğunda, müziğin hem bağımsız bir eğitim disiplini hem de eğitim sürecinde işlevsel bir araç olarak yer alması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Genel anlamda müzik eğitimi, bireylerin davranışlarını istenilen yönde değiştirmeyi, yeni davranışlar kazandırmayı, mevcut davranışları iyileştirmeyi ve doğru davranışların yeterlilik düzeyini artırmayı amaçlayan bir süreç olarak tanımlanabilir (Küçüköncü, 2000, s.2).

Müzik eğitiminin temel amacı, çocuklarda müziğe karşı ilgi ve sevgi uyandırmak; hayal güçlerini besleyerek müziksel imgeleri geliştirmek ve ritim ile işitsel duyarlılıklarını artırmaktır. Müziği seven çocukların, doğaya, insanlara, topluma ve yaşama karşı daha duyarlı bireyler hâline geldikleri ve bu süreçte güçlü bir içsel motivasyon geliştirdikleri gözlemlenmektedir. Çocuk gelişimi üzerinde müzik eğitiminin etkilerinden söz edebilmek için öncelikle müzik ile çocuk gelişimi arasında karşılıklı ve anlamlı bir ilişki bulunduğu kabul edilmelidir. Müzik eğitimi, hem çocuklarda hem de yetişkinlerde eleştirel düşünme, problem çözme, hedef

belirleme ve bu hedeflere ulaşmada izlenecek stratejilerin oluşturulması gibi bilişsel süreçleri desteklemekte; aynı zamanda iş birliği ve sosyal etkileşim becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, bireyin akademik ve kişisel becerilerinin gelişimini de olumlu yönde etkilemektedir. Çocuklara öğretilen şarkılar, içinde bulundukları kültürel yapı ve toplumsal değerlerle uyumlu olmalı; bu değerleri somut örnekler aracılığıyla çocuklara aktarmalıdır. Müzik, bireyin yaşamında müziksel davranışların kazandırılması, mevcut davranışlarının olumlu yönde değiştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla sürdürülen sistemli bir etkinlik alanı olarak tanımlanabilir.

Müzik eğitimi aracılığıyla;

- Kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygı gösteren,
- Yaratıcı düşünebilen,
- Paylaşımçı,
- Grup içinde iş birliği yapabilen,
- Özgüveni yüksek,
- Zamanı etkili kullanan,
- İyi bir dinleyici olan ve olaylara eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşabilen bireylerin yetişmesi desteklenir.

Bununla birlikte, müzik eğitimi çocukların toplumsal kurallara ve değerlere uyum göstermelerine, kendi kültür ve geleneklerini tanımlarına ve içselleştirmelerine de katkı sağlar.

Okuma yazmaya hazırlık sürecinde, dinlediklerini ayırt edebilme ve anlama gibi temel dil becerileri kazandırır. Şarkı söyleme sürecinde çocuklar yeni sözcükler ve cümle kalıpları öğrenerek, bu yapıları tekrar ettikçe doğru ve düzgün konuşma becerilerini geliştirirler; bu da dil gelişimlerini destekler. Ayrıca, tekerleme ve saymacalar aracılığıyla dil çevikliği kazanılır, akıcı konuşma becerisi ve alışkanlığı gelişir. Müzik, çocukların duygusal açıdan rahatlamalarına olanak tanır; güvensizlik, çekingenlik, saldırganlık ve korku gibi olumsuz duygu ve davranışlar, müziğin etkisiyle olumlu tutumlara dönüştürülebilir (Bayrak Çelik, 2020, s.546).

3. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİ

Çocuklara ritim eğitimi verilirken, öğretim sürecinde basitten karmaşığa doğru bir yöntem izlenmesi gerekmektedir. Bu süreçte ritim eğitimi; hareket, ses, şarkıya eşlik etme ve müzik eşliğinde gerçekleştirilen ritmik etkinlikler aracılığıyla sunulmalıdır. Eğitimin başlangıç aşamasında, çocukların çevrelerinden bağımsız olarak yalnızca duyularına dayalı biçimde sergiledikleri hareketler, müzikal algının gelişiminde ve ritim duygusunun temellendirilmesinde ilk adım olarak değerlendirilmektedir. Devam eden süreçte ise çocuklar, grup ortamında diğer bireylerle uyum sağlayarak ritim tutma becerisi geliştirebilmektedirler. Çocukların ritim yeteneklerinin gelişimini desteklemek amacıyla, onların deneyimlerini çeşitlendirecek etkinliklerin sunulması, bu gelişim sürecini olumlu yönde hızlandırmaktadır (Sığırtmaç, 2002, s. 32).

Müzik eğitimi, erken çocukluk döneminde çocuklara temel beceri ve özelliklerin kazandırılmasını hedeflemenin yanı sıra, mevcut yeteneklerinin açığa çıkarılmasına da katkı sağlamaktadır. Müzik yoluyla çocuklar, sahip oldukları enerjiyi yaratıcı biçimde dışa vurma fırsatı bulurken, aynı zamanda bu süreçten yüksek düzeyde haz ve mutluluk duymaktadır. Müzik eğitimi, çocuğun yalnızca sanatsal gelişimine değil, aynı zamanda dilsel becerilerine de katkıda bulunmakta; özellikle diksiyon alanındaki yetersizliklerin giderilmesine yardımcı

olmaktadır. Bununla birlikte, çocukların sosyal çevreye uyum sağlama kapasiteleri artmakta, duygusal rahatlama yaşamakta ve korku ile çekingenlik gibi olumsuz duygularını aşmaları mümkün olmaktadır. Okul öncesi dönemde müzik eğitiminin temel amaçlarından biri, çocuklara neşe kazandırmak ve onları gelecekte karşılaşacakları yaşamsal süreçlere hazırlamaktır. Bu dönem, çocukların en hızlı, kalıcı ve etkili öğrenmenin gerçekleştiği gelişimsel bir evre olarak kabul edilmektedir. Bu süreçte çocuklara sevgi, saygı, hoşgörü, empati, insan hakları, doğa ve hayvan sevgisi ile vatan-millet sevgisi gibi evrensel değerlerin kazandırılmasında müzik önemli bir araç olarak kullanılabilir. Ayrıca, hiperaktivite ya da öz disiplin eksikliği gibi durumlar yaşayan çocukların grup içi uyumlarını artırmak ve sosyal etkileşimlerini geliştirmek amacıyla da müzikten yararlanılması önerilmektedir. Doğum öncesi dönemde dahi müzikle etkileşim içinde olan çocukların, zamanla müziği yaşamlarının ayrılmaz bir parçası ve tutkusu hâline getirmeleri hedeflenmelidir (Bayrak Çelik, 2020, s. 544–545).

Oyun temelli bir öğretim yaklaşımı olan Orff öğretisi, okul öncesi dönem çocuklarına da uygulanabilir niteliktedir. Bu öğretim yöntemi, çocukların etkinliklere sürekli olarak istek ve keyif duyarak katılım göstermelerine olanak tanımakta ve aynı zamanda yaratıcılık becerilerinin gelişimini desteklemektedir (Aral, Köksal Akyol ve Sığırtmaç, 2006, s. 2). Okul öncesi eğitim programı kapsamında gerçekleştirilebilecek müzik

etkinlikleri arasında; müzikli hikâye çalışmaları, müzik dinleme, müzikli drama, yaratıcı dans, şarkı öğrenimi ve söyleme, ritim çalışmaları, dinleme, sesleri ayırt etme ve ses üretme etkinlikleri yer almaktadır. Bu tür etkinlikler, okul öncesi dönemde sıklıkla başvurulmuş müzik temelli öğretim uygulamaları arasında bulunmaktadır. Ancak, bu etkinliklerin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenin önceden kapsamlı bir hazırlık yapması gerekmektedir. Bu doğrultuda planlanan müzik etkinlikleri, çocukların bireysel beceri ve yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına da olanak tanımaktadır. Bu çalışma kapsamında ise üç temel konu üzerinde durulmaktadır: birincisi müzik eğitiminin genel çerçevesi, ikincisi okul öncesi dönemde müzik eğitiminin çocukların gelişim alanlarına olan etkileri, üçüncüsü ise okul öncesi eğitim programında yer alan müzik etkinlikleridir (Bayrak Çelik, 2020, s. 545).

Okul öncesi dönemde müzik eğitimi, çocukların öz bakım becerilerinin kazandırılmasında etkili bir eğitim aracı olarak kullanılabilir. Öz bakım becerilerinin öğretiminde müziğin işlevsel biçimde kullanılması, özellikle etkili bir şarkı eşliğinde ya da şarkıların dramatize edilerek sunulması yoluyla, bu becerilerin çocuklara daha kalıcı ve eğlenceli bir şekilde aktarılmasını mümkün kılmaktadır. Örneğin, yemek öncesi ve sonrası el yıkama gibi günlük rutinelere eşlik eden şarkılar, çocukların bu davranışları alışkanlık hâline getirmelerine katkı sağlayan etkinlikler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte,

sınıf ortamında öğretmen ve çocukların birlikte üretecekleri basit besteler aracılığıyla da öz bakım becerilerinin öğretimi desteklenebilir. Bu tür uygulamalar, hem çocukların aktif katılımını teşvik etmekte hem de öz bakım davranışlarının daha etkili ve kalıcı biçimde öğrenilmesine olanak tanımaktadır (Bayrak Çelik, 2020, s. 546–547).

Bununla birlikte, okul öncesi dönemde müzik eğitiminin dil gelişimine olan etkisi de oldukça önemlidir. İnsanlar arasındaki iletişimin temel yapı taşı olan dil, bireyin düşüncelerini ifade etmesine, çevresini anlamasına ve anlaşılmasına olanak sağlar. Dil, bilişsel gelişimin en temel araçlarından biri olup, her çocuk doğuştan konuşma eğilimiyle dünyaya gelir. Çocuk, henüz sözcükleri kullanamasa da ağlama ya da çeşitli sesler yoluyla iletişim kurmaya başlar. Bu süreç yalnızca tek yönlü bir ifade biçimi olmayıp, aynı zamanda dinleme ve anlamlandırmayı da içerir. İlerleyen dönemlerde çocuk anlamlı kelimeler ve cümleler kurmaya başladığında, dil becerileri zihinsel gelişimi destekleyen önemli bir unsur hâline gelir. Kendini daha fazla ifade edebilen çocuk, daha fazla soru sorar, çevresine karşı merak geliştirir ve düşünme becerileri gelişir.

Dil gelişimi ile müzik arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Okul öncesi dönemde söylenen şarkılar, tekerlemeler, ritmik oyunlar ve sayışmalar çocukların dilsel becerilerini desteklemekte; sözcük dağarcıklarının gelişmesine, kelimelerin doğru telaffuz edilmesine ve dilin kurallarına uygun

kullanımına katkı sağlamaktadır. Ayrıca müzik, çocuklarda görülebilen konuşma bozuklukları ya da şive farklılıklarının giderilmesine yardımcı olabilir. Bu yönüyle müzik, hem dil gelişimini destekleyen hem de iletişim becerilerini güçlendiren önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir (Bayrak elik, 2020, s. 547).

Yine bu doğrultuda okulöncesi dönemde müzik eğitiminin kişilik ve sosyal gelişime etkisi ocuk daha anne karnındayken sese duyarlıdır, doğduktan sonra sese ilgisi artar, okula başladığında kısmen müzikle ie ie olur çevresi ve arkadaşlarından öğrendiği müzikleri tekrar eder ve öğrenir. Okula başlayan çocuklar sosyalleşme yolunda büyük bir yol kat eder. Sosyalleşen ocuk çoğu zaman doğru kişilik özeliklerini kazanmış olur. Toplumda yapmış olduğu davranışlar kişiliğini de oluşturmaktadır. Toplum içinde sergilediğimiz tavırlar sosyal alanda aldığımız olumlu ve olumsuz tepkilere göre şekillenir. Topluma karşı güven duygusu oluşmuş olan ocuk toplumla uyumlu kişilik özelliklerine de sahip olmaktadır. Toplu bir şekilde dans etmek, ritim tutmak ve şarkı söylemek gibi etkinlikler sayesinde ocuk da birliktelik ve güven duygusunu geliştirir. Bu durum çocuğun mutlu ve huzurlu olmasını sağlar. şarkı söylerken ses ve nefes kontrolü sağlayabilmektedir. ocuk müzik sayesinde bir gruba dahil olur ve fazla enerjisini bu şekilde boşaltarak kişisel doyuma ulaşır. ocuk müzik sayesinde iyiye güzele ve doğru olana yönlendirilir. Katılmış

olduğu gruba ayak uydurur ve aynı grup içerisinde ki kişileri dinler. Grup içerisinde sorumluluk duygusu kazanır. Müzik içerisinde geçen iyi insan olma, toplum gibi bazı kişilik değerlerini benimseyerek kendine has bir kişilik oluşturur (Bayrak Çelik, 2020, s.548).

Son olarak müzik eğitimi çocuğun motor gelişimine de katkıda bulunur. Çocuk dans ederek vücudunu tanır. Derste yapılan etkinlikler hem vücudunu hem de el-göz koordinasyonunu sağlamak içindir. Müzik hareket ile başlar ses tellerimiz sayesinde ses oluşur fakat müzik akıl süzgecinden geçirilmiş anlamlı seslerin birleşmesiyle oluşur. Her ses müzik değildir ama her müzik sestir. Okul öncesinde en çok kullanılan enstrüman ritim çalgılarıdır. Çocuk ritim vurmaya doğal olarak yatkındır. Müzikte kullandığı ritim aletleri çocuğun motor becerisinin gelişmesinde katkıda bulunur. Müzikli dans oyunları okul öncesinde geniş bir yer tutmaktadır. Müzikli dans bedenini tanımasına olanak sağlar ve bedenini doğru bir şekilde yönlendirir (Bayrak Çelik, 2020, s.548-549).

3.1. Okul Öncesi dönemde Uygulanabilecek Müzik Etkinlik Örnekleri

ETKİNLİK-1:

- **Etkinlik Adı:** Marakasım ile hangi şarkıyı anlatıyorum
- **Etkinlik Çeşidi:** Sanat, Müzik ve Matematik Etkinliği (Bütünleştirilmiş küçük grup etkinliği)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

*Kazanım 1:*Nesneye dikkatini verir.

Dikkat edilmesi gereken nesneye dikkatini verir.

Kazanım 2: Nesne ile ilgili tahminde bulunur.

Nesne ile ilgili tahminini söyler.

Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.

*Kazanım 7:*Nesne veya varlıkları özelliklerine göre gruplar.

Nesneleri miktarına göre gruplar

Dil Gelişimi

Kazanım 1: Sesleri ayırt eder.

Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.

Kazanım 2: Sesini uygun kullanır.

Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır.

Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendisini yaratıcı yollarla ifade eder.

Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır.

Sohbete katılır.

Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas gerektiren hareketleri yapar.

Malzemelere araç kullanarak şekil verir.

- **Materyaller:** Madeni paralar, artık cam şişeler
- **Sözcükler:** Para, şarkı, melodi
- **Kavramlar:** Sayı, miktar
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen sınıfa içinde bozuk paraların olduğu bir kumbara ile girer. Kumbarada ne kadar para vardır diye tahmin etmelerini ister ve tahminleri tahtaya yazar. Kumbara çocuklarla birlikte açılır ve içindeki paralar 25 kuruş, 50 kuruş, 1 tl ve 5 tl olacak şekilde gruplandırılır. Çocuklar dört gruba ayrılır.

Her grup cam şişenin içerisine aynı gruptan paraları doldurur ve şişenin ağzını bantlar. Gruplar sırasıyla belirledikleriyle şarkıyla tahtaya çıkar, marakas ile ritim tutarlar. Diğer gruptaki arkadaşları hangi şarkı olduğunu tahmin ederler.

- **Aile Katılımı:** Aynı etkinlik eve gidince anne ve babalar ile gerçekleştirilebilir.
- **Uyarılama:** Sınıfta görme engelli bir çocuk varsa paraları dokunarak hissetmesi gerçekleştirilebilir.
- **Değerlendirme**

Kazanıma yönelik sorular:

Her grubun marakası aynı sesi mi çıkarıyordu?

Aynı grup içindeki marakaslar benzer sesler çıkarıyor muydu?

Betimleyici sorular:

Marakaslarımızı nasıl tasarladık?

Duyuşsal sorular:

Marakas yapımında en çok hangi bölümü beğendin?

Yaşamla ilişkilendirmeye yönelik sorular:

Evde şarkılara hangi araçlarla eşlik edersiniz?

ETKİNLİK-2:

- **Etkinlik Adı:** Melodikamı yapıyorum
- **Etkinlik Çeşidi:** Matematik, Sanat ve Müzik Etkinliği
(Bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

*Kazanım 5:*Nesne veya varlıkları gözlemler.

Nesnenin yapıldığı malzemeyi, kullanım amaçlarını söyler.

Kazanım 9: Nesneleri özelliklerine göre sıralar

Nesneleri uzunluklarına göre sıralar.

Dil Gelişimi

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

Sohbete katılır.

Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.

Motor Gelişim

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar.

- **Materyaller:** Dal, ip, marakas
- **Sözcükler:** Melodi
- **Kavramlar:** Zıtlık (kısa-uzun, ince-kalın)

- **Öğrenme Süreci:** Çocuklarla ormana gidilir. Her çocuk yanında getirmiş olduğu yiyeceği yer. Daha sonra tüm sınıf ormanda dolaşmaya başlarlar. Çocuklarla yapraklar, ağaçlar ve dallarla ilgili sohbet edilir. Öğretmen çocuklara istedikleri sayıda (uzunlukta, kısalıkta, incelikte, kalınlıkta) dalları toplamalarını söyler ve daha sonra okula dönülür. Her çocuk topladığı dalları uzundan kısaya, kalından inceye doğru sıralar ve iplerle birleştirir. Her çocuk kendi yaptığı melodikasıyla marakaslar yardımıyla ritim çalışması yapar.
- **Aile Katılımı:** Aileler çocuklarıyla ormanları nasıl koruyacağımıza dair sohbet ederler. Evdeki uzun-kısa, kalın-ince nesneler belirlenir.
- **Uyarılama:** İşitme yetersizliği olan çocuk için yönergeler daha basit şekilde ifade edilir. Ritim çalışmasında çocuğa model olunur.
- **Değerlendirme:** Çocuklarla ormanda gezerken, piknik yaparken nelere dikkat ettikleri hakkında sohbet edilir. Sınıftaki uzun-kısa, ince-kalın nesnelerin neler olduğu sorularak bu nesnelerin gösterilmesi istenir.

ETKİNLİK-3:

Etkinlik Adı: Kuklam ve şarkım

- **Etkinlik Çeşidi:** Sanat, Drama ve Müzik Etkinliği
(Bütünleştirilmiş bireysel etkinlik)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5: Nesne veya varlıkları gözlemler.

Nesnenin dokusunu, yapıldığı malzemeyi söyler.

Dil Gelişimi

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Görsel materyalleri kullanarak öykü oluşturur.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Duygu düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas gerektiren hareketler yapar.

Nesneleri yeni şekiller oluşturacak şekilde bir araya getirir.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar.

- **Materyaller:** Kukla sahnesi, bez parçaları, ip, süs malzemeleri
- **Sözcükler:** Kukla
- **Kavramlar:** Boyut (büyük-küçük)
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen sınıfa bir koli ile girer. Çocuklara kolinin içinde ne olabileceğini sorarak tahmin etmelerini ister. Tahminleri alır ve sonrasında kutuyu açar. Kutunun içindeki çeşitli şekillerdeki kuklaları çocuklara dağıtır. Çocuklar kuklaları inceler ve oynarlar. Öğretmen çocuklara hadi bakalım şimdi sıra bizde artık materyallerden kendi kuklalarımızı yapalım der. Çocuklar her çocuk kuklasının özelliklerinin içinde yer aldığı şarkı sözleri oluşturur. Çocuklar sırasıyla kukla sahnesine çıkarak şarkıyı kuklasıyla söyler.
- **Aile Katılımı:** Aileler daha önce kukla gösterisine katılmışlarsa bu deneyimlerini çocuklarıyla paylaşmaları istenir.
- **Uyarılama:** Sınıfta görme yetersizliği olan bir çocuk varsa, kukla sahnesinin tam önünde oturması sağlanır.
- **Değerlendirme:** Süreçte en çok hangi aşamayı sevdikleri yada zorlandıkları hakkında çocuklarla sohbet edilir.

ETKİNLİK-4:

- **Etkinlik Adı:** Benim şişem, benim şarkım
- **Etkinlik Çeşidi:** Fen ve Müzik Etkinliği
(Bütünleştirilmiş küçük grup ve bireysel etkinlik)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesneye dikkatini verir.

Dikkat edilmesi gereken nesneye odaklanır.

Dil Gelişimi

Kazanım 7: İzlediklerinin anlamını kavrar.

İzledikleri hakkında yorum yapar.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kenini yaratıcı yollarla ifade eder.

Duygu düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

Motor Gelişim

Kazanım 4: Küçük kas gerektiren hareketler yapar.

Nesneleri yeni şekiller oluşturacak şekilde bir araya getirir.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar.

- **Materyaller:** Cam
- **Sözcükler:** Meslek
- **Kavramlar:** Zaman (önce-şimdi-sonra)
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen çocuklara bugün bir cam atölyesine gideceklerini söyler. Camcılık mesleğini daha önce duyup duymadıklarını sorar. Konuyla ilgili video izletir. Daha sonra cam atölyesine doğru yola çıkarlar. Cam atölyesinde şişelerin yapım sürecini izlerler. Çocuklar ustaların yardımıyla kendi cam şişelerini yaparlar. Yapmış oldukları şişeler sınıfa getirilir. Her çocuk kendi şişesine üfleyerek ritim çalışmasını gerçekleştirir. Gönüllü çocuklar bu ritim çalışmalarını arkadaşlarına sergilerler.
- **Aile Katılımı:** Evdeki çeşitli boy ve genişlikteki şişelerle aile bireylerinin katılımlarıyla ritim çalışması yapmaları istenir.
- **Uyarılama:** Sınıfta dil ve konuşma yetersizliği olan bir çocuk varsa sohbete katılması için cesaretlendirilir.
- **Değerlendirme:**
Cam atölyesinde dikkatinizi çeken ne oldu?
Camcılık gibi geçmişte çok yaygın olup, şimdi nadiren yapılan meslekler var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

ETKİNLİK-5:

- **Etkinlik Adı:** Böcek ailemize hoş geldiniz
- **Etkinlik Çeşidi:** Drama, Sanat ve Müzik Etkinliği
(Bütünleştirilmiş küçük grup etkinliği)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesneye dikkatini verir.

Dikkatini çeken nesneyi ayrıntılarıyla açıklar.

Dil Gelişimi

Kazanım 2: Sesini uygun olarak kullanır

Şarkı söylerken nefesini doğru kullanır.

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

Sohbete katılır.

Motor Gelişim

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.

- **Materyaller:** Kağıt, pastel boya
- **Sözcükler:** Böcek
- **Kavramlar:** Zıtlık (hızlı-yavaş, canlı-cansız)

- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen sınıfa TÜBİTAK yayınlarının “Arılar Olmasaydı Ne Olurdu?” adlı hikâye kitabıyla gelir. Kitabı okur ve sohbet edilir. Öğretmen çocuklara başka hangi böcekleri gördünüz? diye sorar ve çocuklardan cevapları alır. İçerisinde böceklerin yer aldığı bir belgesel açar ve çocuklardan daha önce görmüş oldukları bir böcekle karşılaştıklarında videoyu durdurmalarını ister. Çocuklar daha önce görmüş oldukları böcekleri ve yaşamış oldukları anıları öğretmen ve arkadaşlarına anlatırlar. Her çocuktan çizmek istedikleri bir böceği pastel boya ile çizmeleri istenir. Çizimlerini bitiren her çocuğun çizmiş olduğu resim sırtlarına yapıştırılır. Daha sonra çocuklar üç gruba ayrılır. Sırtlarına yapıştırmış oldukları böcek resimleriyle grupça oluşturmuş oldukları şarkılı öyküyü canlandırırlar.
- **Aile Katılımı:** Aile ile ormana gidilerek büyüteç ile doğadaki böcekleri incelemeleri istenir.
- **Uyarılama:** Sınıfta zihinsel engelli bir çocuk varsa yönergeler daha basit şekilde ifade edilir. Çocuk her ihtiyaç duyduğunda tekrarlanır.
- **Değerlendirme:**

Böceklerin doğaya ve insanlara faydaları nelerdir?

Böcekler olmasaydı doğada ne gibi değişiklikler olurdu?

ETKİNLİK-6:

- **Etkinlik Adı:** Bir mi? İki mi?
- **Etkinlik Çeşidi:** Matematik ve Müzik Etkinliği
(Bütünleştirilmiş bireysel etkinlik)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesneye dikkatini verir.

Dikkatini çeken nesneyi ayrıntılarıyla açıklar.

Dil Gelişimi

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

Sohbete katılır.

Kazanım 8: Dinlediklerini izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Dinlediklerini izlediklerini müzik yoluyla sergiler.

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Görsel materyalleri inceler.

Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.

Motor Gelişim

Kazanım 2: Denge hareketleri yapar.

Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.

- **Materyaller:** Poster
- **Sözcükler:** Tek, çift
- **Kavramlar:** Geometrik şekil (daire)
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen sınıfa bir poster ile girer ve sınıfa asar. Çocuklara posterin üzerinde ne gördüklerini sorar. Çocuklar birbirine yakın ve uzak daireler olduğunu söylerler. Öğretmen müzik açar ve uzak dairelere tek elini, yakın dairelere ise iki elini koyarak şarkı bitene kadar ritim tutar. Öğretmen çocuklardan da aynı şekilde sırayla şarkı eşliğinde ritim tutmalarını ister.
- **Aile Katılımı:** Anne ve babalardan evde çocuklarıyla birlikte tek ve çift olan nesneleri belirleyerek listelemeleri istenir.
- **Uyarılama:** Sınıfta bedensel engeli sahip bir çocuk varsa, oturduğu yerden ellerini kullanarak şarkıya ritim tutması istenir.

• **Değerlendirme:**

Süreçte en çok hangi kısımdan keyif aldınız?

ETKİNLİK-7:

- **Etkinlik Adı:** Kendi kırmızı balığını tasarla
- **Etkinlik Çeşidi:** Matematik, Drama ve Müzik Etkinliği (
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 8: Nesne veya varlıkların özelliklerini karşılaştırır.

Nesnelerin rengini, şeklini, desenini ayırt eder ve karşılaştırır.

Kazanım 15: Parça bütün ilişkisini kavrar.

Parçaları birleştirerek bütün elde eder.

Dil Gelişimi

Kazanım 7: Dinledikleri ve izlediklerinin anlamını kavrar.

Dinlediklerini ve izlediklerini açıklar.

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.

Görsel materyalleri inceler.

Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.

Motor Gelişim

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.
Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

- **Materyaller:** Karton
- **Sözcükler:** Örüntü
- **Kavramlar:** Renk (kırmızı)
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen sınıfa kartonlarla gelir. Çocuklara kartonda ne görüyorsunuz? diye sorar ve anlatmalarını ister. Sınıfa getirmiş olduğu kartonları masanın üzerine karışık şekilde koyar. Öğretmen “kırmızı balık” şarkısını açarak çocukların şarkıya eşlik etmelerini ve sırayla tahtaya gelerek şarkıdaki sıraya göre kartonları tahtaya yapıştırmalarını ister. Her çocuk şarkıyla örüntüyü tamamladıktan sonra hep birlikte vücutlarıyla “kırmızı balık” şarkısını canlandırırlar.
- **Aile Katılımı:** Çocuklar evde aileleriyle birlikte yap-boz yaparlar.
- **Değerlendirme:** Öğretmen çocukları daire şeklinde oturarak çocuklardan birine bir top verir. Eline top geçen çocuğun söz hakkına sahip olduğunu ve söyleyecekleri bittikten sonra topu başka bir arkadaşına atması gerektiğini söyleyerek soru sormaya başlar.
Karışık parçaları sıralarken zorlandınız mı?

Süreçte en çok hangi kısım hoşunuza gitti? Sorularını sorarak çocuklardan cevapları alır. Son olarak öğretmen süreci kendisi değerlendirerek etkinliği bitirir.

ETKİNLİK-8:

- **Etkinlik Adı:** Ben heykelim
- **Etkinlik Çeşidi:** Oyun ve Müzik (Bütünleştirilmiş bireysel etkinlik)
- **Yaş Grubu:**60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesne, durum, olaya dikkatini verir.

Dikkat edilmesi gereken nesne, durum, olaya odaklanır.

Motor Gelişim

Kazanım 1: Yer değiştirme hareketleri yapar

Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar.

Kazanım 2: Denge hareketleri yapar

Basit dans adımlarını yapar.

Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.

Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

- **Materyaller:** Şarkı listesi
- **Sözcükler:** Dans, heykel
- **Kavramlar:** Zıtlık (canlı-cansız)
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen çocuklara dans nedir? diye sorar. Çocukların vermiş oldukları cevapları dinledikten sonra çeşitli yörelere ait dans videoları izletir. Videolar bittikten sonra öğretmen şimdi sizinle bir oyun oynayacağız der. Öğretmen müzik açacağım ve dans edeceksiniz. Müzik durduğunda ise olduğunuz yerde kıpırdamadan duracaksınız ve müzik tekrar başladığında ise tekrar dans etmeye devam edeceksiniz. Müzik durduğunda hareket halinde olanlar oyundan çıkacak diyerek oyunu çocuklara anlatır. Oyun oynanmaya başlanır. Kıpırdayanlar oyundan çıkarak kenardan arkadaşlarını alkışlayıp sürece devam ederler. En sona kalan çocuk tebrik edilir ve öğretmen tüm sınıfı alkışlar.
- **Aile Katılımı:** Öğretmen aynı oyunu evde aileleriyle birlikte oynamalarını ister.
- **Değerlendirme:** Çocuklar “U” düzeninde oturtularak süreç hakkında sohbet edilir. Öğretmen çocuklara;
Dans etmek hoşunuza gitti mi?
Müzik durduğunda dengede kalmak zor muydu?
Sorularını sorar ve çocuklardan cevapları alır.

ETKİNLİK-9:

- **Etkinlik Adı:** En sevdiğim şarkı
- **Etkinlik Çeşidi:** Müzik ve Hareket etkinliği
(Bütünleştirilmiş bireysel etkinlik)
- **Yaş Grubu:** 60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Dil Gelişimi

Kazanım 2: Sesini uygun kullanır.

Şarkı söylerken nefesini doğru kullanır.

Motor Gelişim

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.

Sosyal Duygusal Gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.

Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.

- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen sınıfı “U” düzenine getirerek lütfen en sevdiğiniz şarkının ne olduğunu düşünün der. Bekleme süresi bittikten sonra benim en sevdiğim şarkı Barış MANÇO’nun “Arkadaşım Eşşek” şarkısı (EK-1) der ve söylemeye başlar. Çocuklardan

şarkıyı bilenler eşlik eder ve tüm çocuklar ritim tutar. Dans etmek isteyenler oldukları yerden dans ederler. Daha sonra öğretmen çocuklara sizlerin en sevdiği şarkı nedir diye sorar ve cevap vermek isteyen çocuklar şarkılarını söyler, arkadaşları ise dans ederek ve ritim tutarak eşlik ederler.

- **Aile Katılımı:** Ailelerden çocuklar ile birlikte konser veya dans gösterilerine katılmaları istenir.
- **Değerlendirme:** Öğretmen dans etmek, şarkı söylemek sana ne tür duygular hissettirdi? Gibi sorularla çocuklarla birlikte tüm süreci değerlendirir.

EK-1

Arkadaşım Eşek

Kaç yıl oldu saymadım köyden göçeli
Mevsimler geldi geçti, görüşmeyeli
Hiç haber göndermedin o günden beri
Yoksa bana küstün mü? Unuttun mu beni?
Dün yine seni andım, gözlerim doldu
O tatlı günlerimiz bir anı oldu
Ayrılık geldi başa, katlanmak gerek
Seni çok çok özledim, arkadaşım eşek
Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek
(Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek)
Yaban tayları çayırdı tepişiyor mu?
Çilli horoz kedilerle dövüşüyor mu?
Sarıkız minik buzağıyı sütten kesti mi?
Kuzularla oğlaklar sevişiyor mu?
Uzun kulaklarını son bir kez salla
Tüm eski dostlarımdan bir haber yolla
Ayrılık geldi başa, katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek
Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek
(Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek)
Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek
(Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek)

(Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek)

(Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşek)

Besteci: Mehmet Barış MANÇO

ETKİNLİK-10:

- **Etkinlik Adı:** Bir gün pazara giderken
- **Etkinlik Çeşidi:** Müzik ve Oyun Etkinliği (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)
- **Yaş Grubu:** 60-66 ay
- **Kazanım ve Göstergeler:**

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesnelere dikkatini verir.

Dikkat edilmesi gereken nesneye odaklanır.

Dil Gelişimi

Kazanım 2: Sesini uygun kullanır.

Şarkı söylerken nefesini doğru kullanır.

Motor Gelişim

Kazanım 1: Yer değiştirme hareketleri yapar.

Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar.

Yönergeler doğrultusunda yürür.

Yönergeler doğrultusunda koşar.

Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.

Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.

Dil Gelişimi

Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.

Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler.

Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

- **Materyaller:** Boya, boyama sayfası
- **Sözcükler:** Polis, dedektif, pazar
- **Kavramlar:** Duygu (heyecan)
- **Öğrenme Süreci:** Öğretmen çocukların daire şekilde yan yana ayakta durmalarına rehberlik eder. Öncelikle “Bir Gün Pazara Giderken” isimli oyunun şarkısı çocuklara öğretilir. Daha sonra “Bir Gün Pazara Giderken” oyunun oynanışı çocuklara anlatılır. Şarkının sözleri eşliğinde canlandırma yapılarak oyun oynanır.

Bir Gün Pazara Giderken

*Bir gün pazara giderken, çok heyecanlıyken,
Yolda dedektife benzeyen bir adam yürüdü adım adım,
Tin tin tin, tin tin tin
Bir gün pazara giderken, çok heyecanlıyken,
Yolda bir bebekçik, yürüdü yavaşçacık,
Tin tin tin, tin tin tin
Bir gün pazara giderken, çok heyecanlıyken,
Yolda küçük bir çocuk düştü, patladı balonu
Pat pat pat, pat pat pat
Yolda bir polis, geçti selam vererek
Rap rap rap, rap rap rap*

Şarkı çocukların istekleri üzerine yinelenerek etkinlik sonlandırıldıktan sonra, pazara giderken adlı boyama sayfası boyanır.

- **Aile Katılımı:** Ailelerden şarkının evde çocuklarla birlikte söylenmesi istenir.

- **Değerlendirme:**

Şarkımızın ismi nedir?

Oyunda kimleri canlandırdık?

Müzik eşliğinde kişileri canlandırırken en çok kimleri canlandırmayı sevdiniz?

Şarkıda geçen kişilerden hangilerini gördünüz?

Sizler okula gelirken kimlerle karşılaşıyorsunuz?

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (2017). Okulöncesi Müzik Eğitimi. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aral, N., Köksal Akyol, A., ve Sığırtmaç, A. (2006). Beş-altı yaş grubundaki çocukların yaratıcılıkları üzerinde orff öğretisine dayalı müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 1-9.
- Bayrak Çelik, S. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi hakkında görüşlerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*. 6 (25): 543-554.
- Boyd, A. E. (1989). Music in early childhood. Childhood in the 21th Century'da sunulan bildiri. Hong Kong: University of Hong Kong.
- Büyükönenç Polat, B. (2018). Okul öncesi müzik eğitiminin önemi ve eğitim yöntemleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 52-64.
- Çalık Çetin, G. (2006). Etkinliklerle Müzik Öğretimi. (Birinci Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve Müzik Eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Cross, I. (2001). Music, mind and evolution. *Psychology of Music*, 29, 95-102.

- Kandır, A. (2003). Müziğin Çocuğun Gelişimindeki Yeri ve Önemi. E. Ömeroğlu, Ö. Ersoy, F. Tezel Şahin, A. Kandır ve A. Turla (Yazarlar), Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması içinde (s. 15-22). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kılıç-Tapu, I. (2020). Okul Öncesinde Müzik Eğitimi: *Etkinliklerle Uygulama Örnekleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 8-12.
- Mayesky, M. (2012). Creative activities for young children. (10th edition). USA: Wadsworth Cengage Learning.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: MEB Basımevi.
- Mete, M. (2020). Erken Çocuklukta Ritim, Dans Ve Orff Eğitimi. (Edt. M.S. Gönen). Ankara: Pegem Akademi.
- Özgül, İ. (2022). Müzik Eğitimi ve Öğretimi: *Kuramlar-Solfejler-Şarkılar Yaklaşımlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, A. (2009). Okul Öncesinde Çocuk ve Müzik. A. Öztürk (Ed.), Okul Öncesinde Müzik Eğitimi İçinde (s. 1-16). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

- Rauscher, H. F., Shaw, L. G., Levine, J. L., Wright, L. E., Dennis, R. W. and Newcomb, L. R. (1997). Music training causes long term enhancement of preschool children's spatial temporal reasoning. *Neurological Research*, 19, 2-8.
- Sığırtmaç, A. (2002). Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (9), 30-39.
- Sığırtmaç Dikici, A. (2015). Müzik ve Gelişim. İ. Artan (Ed.), *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi İçinde* (s. 15-30). Ankara: Hedef.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993). *Okulöncesi Eğitimde Müzik*. İzmir: Mey Yayınları.
- Şendurur, Y., ve Dolunay Akgül, B. (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1).
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uludağ, A. K. (2021). *Türk Müziği Ve Popüler Müzik Eserlerinden Orkestra-Koro Düzenlemelerine*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yavuzer, H. (2004). *Çocuğu Tanımak ve Anlamak*. (Dördüncü Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldız, G. (2019). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık